

DEVELOPING LOGICAL THINKING FOR PRESCHOOL CHILDREN THROUGH EXPERIENTIAL PLAY ACTIVITIES: TEACHERS' AWARENESS IN SELECTED PRESCHOOLS IN HUE CITY

Hoang Thi Diem Phuong^{1,*}, Tran Quynh Trang²

¹ Department of Preschool Education, University of Education, Hue University, Hue city, Vietnam

² Phuoc Vinh Preschool, Hue City, Vietnam

Email Address: hoangthidiemphuong@dhsphue.edu.vn

*Corresponding Author: Hoang Thi Diem Phuong

<https://doi.org/10.51453/3093-3706/2025/1381>

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: 15/11/2025 Revised: 17/12/2025 Published: 28/12/2025	This paper presents the research results on the awareness of 80 preschool teachers in Hue City regarding the development of logical thinking for preschool children through experiential play activities. The findings indicate a high level of consensus among teachers regarding the urgency of the issue, particularly affirming the pivotal role of the "learning by doing" approach in the cognitive development of preschool children. Based on an analysis of influencing factors such as children's age characteristics and teachers' pedagogical capacity, the study proposes several pedagogical orientations to enhance the effectiveness of organizing logical experiential activities. The research results provide an important practical basis for educational managers and preschool teachers in innovating teaching methods, contributing to the improvement of thinking development quality for children in the current context.
KEYWORDS	
Logical thinking; Preschool; Play activities; Experiential; Awareness.	

PHÁT TRIỂN TƯ DUY LOGIC CHO TRẺ MẪU GIÁO THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG VUI CHƠI THEO HƯỚNG TRẢI NGHIỆM: NHẬN THỨC CỦA GIÁO VIÊN TẠI MỘT SỐ TRƯỜNG MẦM NON TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HUẾ

Hoàng Thị Diễm Phương^{1,*}, Trần Quỳnh Trang²

¹ Khoa Giáo dục Mầm non, Trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế, thành phố Huế, Việt Nam

² Trường Mầm non Phước Vĩnh, Thành phố Huế, Việt Nam

Địa chỉ email: hoangthidiemphuong@dhsphue.edu.vn

*Tác giả liên hệ: Hoàng Thị Diễm Phương

<https://doi.org/10.51453/3093-3706/2025/1381>

THÔNG TIN BÀI BÁO	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 15/11/2025 Ngày hoàn thiện: 17/12/2025 Ngày đăng: 28/12/2025	Bài báo trình bày kết quả nghiên cứu nhận thức của 80 giáo viên mầm non tại thành phố Huế về việc phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm. Kết quả nghiên cứu cho thấy, giáo viên
TỪ KHÓA	

Tư duy logic;
Mẫu giáo;
Hoạt động vui chơi;
Trải nghiệm;
Nhận thức.

đồng thuận rất cao về tính cấp thiết của vấn đề, đặc biệt khẳng định vai trò then chốt của phương pháp "học qua làm" đối với sự phát triển nhận thức của trẻ mẫu giáo. Trên cơ sở phân tích các yếu tố ảnh hưởng như đặc điểm lứa tuổi của trẻ và năng lực sư phạm của giáo viên, nghiên cứu đề xuất một số định hướng sư phạm nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức các hoạt động trải nghiệm mang tính logic. Kết quả nghiên cứu cung cấp cơ sở thực tiễn quan trọng cho các nhà quản lý giáo dục và giáo viên mầm non trong việc đổi mới phương pháp dạy học, góp phần nâng cao chất lượng phát triển tư duy cho trẻ trong bối cảnh hiện nay.

1. Giới thiệu

Giáo dục mầm non (GDMN) giữ vai trò là nền tảng cốt lõi trong hệ thống giáo dục quốc dân, đóng góp quan trọng vào việc hình thành nhân cách, phát triển trí tuệ và thể chất cho trẻ trong những năm đầu đời. Trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, việc ứng dụng các phương pháp tiên tiến như giáo dục trải nghiệm không chỉ tạo ra môi trường học tập tích cực mà còn là chìa khóa để phát triển tư duy logic – một trong những yếu tố nền tảng giúp trẻ rèn luyện khả năng giải quyết vấn đề, tư duy phản biện và óc sáng tạo.

Tư duy logic được hiểu là khả năng suy luận, lập luận chặt chẽ và hợp lý, đóng vai trò nền tảng giúp trẻ tiếp cận các môn học đòi hỏi tư duy cao như toán học và khoa học sau này (Okonji, M. O., 1974; Phan Dũng, 2010). Hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm đặc biệt phù hợp với tâm sinh lý lứa tuổi này, giúp trẻ kết nối lý thuyết với thực hành, đồng thời phát triển các kỹ năng mềm thiết yếu như giao tiếp và làm việc nhóm. Tuy nhiên, việc phát triển tư duy logic thông qua vui chơi trải nghiệm vẫn chưa được làm rõ một cách hệ thống trong các nghiên cứu trước đây. Do đó, việc tìm hiểu nhận thức của giáo viên về vấn đề này là vô cùng cấp thiết, nhằm hệ thống hóa cơ sở lý luận và đánh giá thực tiễn, từ đó đề xuất các định hướng nâng cao chất lượng GDMN trong giai đoạn mới.

2. Các nghiên cứu liên quan

Trên bình diện quốc tế, mối liên hệ giữa trải nghiệm, vui chơi và sự phát triển nhận thức của trẻ đã được làm rõ qua nhiều công trình. Abd Rahim và cộng sự (2020) nhấn mạnh tầm quan trọng của việc cho trẻ mẫu giáo tiếp xúc với thiên nhiên nhằm thúc đẩy sự phát triển toàn diện. Đồng quan điểm, Ernst và cộng sự (2019) khẳng định các trò chơi trong môi trường tự nhiên có đóng góp tích cực đến tính tò mò, kỹ năng điều hành và tư duy sáng tạo của trẻ.

Dựa trên lý thuyết của David Kolb (2014), giáo dục trải nghiệm được định hình bởi triết lý "Học qua làm", trong đó vai trò của giáo dục chuyển từ truyền thụ thụ động sang hỗ trợ người học tự kiến tạo tri thức. Thông qua quá trình tương tác trực tiếp và giải quyết các tình huống thực tiễn, phương pháp này tạo điều kiện tối ưu để người học tự rút ra kinh nghiệm và chủ động phát triển các phẩm chất cá nhân. Amalia (2022) cho rằng học tập trải nghiệm thông qua khám phá và giải quyết vấn đề kích thích các hoạt động tư duy bậc cao vì nó kết hợp giữa nghiên cứu và hành động thực tế. Trong lĩnh vực tư duy logic và toán học, Lin và cộng sự (2020) đã chứng minh việc sử dụng đồ chơi thông minh dựa trên trò chơi giúp nâng cao khả năng tư duy tính toán và tư duy logic cho trẻ mẫu giáo. Các nghiên cứu khác của Varman và cộng sự (2021, 2023) cũng chỉ ra rằng trải nghiệm trực tiếp là chiến lược hữu ích để cải thiện kiến thức và thái độ của trẻ thông qua việc tạo ra ý nghĩa từ thực tế.

Tại Việt Nam, các hướng tổ chức hoạt động trải nghiệm (HĐTN) cho trẻ mầm non đã thu hút sự quan tâm của nhiều nhà khoa học. Nghiên cứu của Nguyễn Thị Ngọc Tâm (2022) chỉ ra rằng trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi đã có nhu cầu phán đoán và suy luận cao, biết vận dụng kiến thức để giải quyết vấn đề. Việc phát triển tư duy logic không chỉ giúp trẻ giải quyết vấn đề mà còn hỗ trợ phát triển ngôn ngữ mạch lạc và khám phá khoa học (Đặng Thị Ngọc Phượng, 2021; Lưu Thị Thanh Hương, 2024). Phan Thị Nga (2024) bổ sung rằng việc khuyến khích trẻ suy luận và khám phá thế giới xung quanh sẽ giúp trẻ hiểu về cách thức các đối tượng tương tác, từ đó hình thành tư duy logic. Đặc biệt, hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm được xem là phương thức hiệu quả giúp trẻ kết nối lý thuyết với thực hành, phát triển các kỹ năng mềm như giao tiếp, làm việc nhóm và giải quyết vấn đề (Hoàng Thị Phương, 2021).

Vai trò của các công cụ hỗ trợ và hình thức tổ chức cũng được chú trọng. Trần Việt Nhi (2018) nhận định kỹ năng sử dụng sơ đồ giúp trẻ tiếp thu tri thức khái quát, là bước chuẩn bị quan trọng cho tư duy logic sau này. Nguyễn Thị Hương (2023) đã cụ thể hóa các biện pháp phát triển thao tác tư duy logic thông qua hoạt động làm quen với toán. Ngoài ra, Bùi Thị Giáng Hương và cộng sự (2023) khẳng định các hoạt động thử nghiệm, tình huống có vấn đề yêu cầu trẻ phát huy tối đa giác quan, từ đó phát triển kỹ năng quan sát, so sánh và suy luận.

Mặc dù các nghiên cứu trong và ngoài nước đã khẳng định vai trò nền tảng của HĐTN trong việc hình thành phẩm chất và năng lực người học, song việc vận dụng chuyên sâu hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm để phát triển tư duy logic vẫn còn là một khoảng trống đáng kể. Sự thiếu hụt các công trình nghiên cứu mang tính hệ thống cùng sự hạn chế về tài liệu hướng dẫn thực hành đã và đang tạo ra những rào cản lớn cho giáo viên mầm non (GVMN) trong việc hiện thực hóa mục tiêu này. Xuất phát từ nhu cầu cấp thiết trên, nghiên cứu này được thực hiện nhằm giải quyết các câu hỏi nghiên cứu sau:

- (1) GVMN nhận thức như thế nào về vai trò của việc tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo?
- (2) Các yếu tố nào ảnh hưởng đến việc tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo?
- (3) Những định hướng sư phạm nào được đề xuất để nâng cao hiệu quả phát triển tư duy logic cho trẻ thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm?

Nghiên cứu được kỳ vọng sẽ đóng góp cơ sở thực tiễn quan trọng thông qua việc đánh giá thực trạng nhận thức của GVMN trong việc phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo dựa trên các hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm và đề xuất định hướng sư phạm phù hợp. Kết quả nghiên cứu không chỉ cung cấp tài liệu tham khảo hữu ích mà còn nhằm nâng cao nhận thức và năng lực sư phạm cho GVMN trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay.

3. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp nghiên cứu lý luận: Tổng quan tài liệu liên quan đến vấn đề nghiên cứu, thu thập thông tin từ các báo cáo nghiên cứu, tổng hợp, phân tích, khái quát hoá các thông tin về phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm.

- Phương pháp nghiên cứu thực tiễn: Khảo sát thông qua phương pháp điều tra bằng bảng hỏi. Thời gian khảo sát: Tháng 4/2025. Số lượng khảo sát: Trên 80 cán bộ, giáo viên tại 5 trường Mầm non trên địa bàn thành phố Huế (Mầm non Phú Cát, Mầm non Phước Vĩnh, Mầm non Phường Đức, Mầm non Phú Hậu, Mầm non Thủy Biều). Phiếu khảo sát được thiết kế theo hình thức câu hỏi kín, phần đáp án trả lời được đưa ra 5 mức độ đánh giá được sắp xếp một cách liên tục theo mức độ tăng dần. Thông qua đó, thu thập và phân tích số liệu làm cơ sở thực tiễn điều tra nhận thức của

GVMN về phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm.

Những người tham gia đã được thông báo về mục đích của nghiên cứu, sự tham gia tự nguyện của họ, quyền rút khỏi nghiên cứu bất kỳ lúc nào và quyền riêng tư của họ trong nghiên cứu dựa trên nguyên tắc ẩn danh.

Số liệu khảo sát chính thức được xử lý bằng phần mềm thống kê IBM SPSS 25.0 để tính toán các chỉ số điểm trung bình (ĐTB), độ lệch chuẩn (ĐLC). Quy ước mức giá trị khoảng cách là 0,8 với thang Likert 5. Cụ thể giá trị ĐTB cho các mức độ như sau: (1) Hoàn toàn không ảnh hưởng/Hoàn toàn không quan trọng/ không thường xuyên: 1,00-1,80; (2) Không ảnh hưởng/Không quan trọng/Ít thường xuyên: 1,81-2,60; (3) Trung lập/ Quan trọng/Bình thường: 2,61-3,40; (4) Ảnh hưởng/Khá quan trọng/ Thường xuyên: 3,41-4,20; (5) Rất ảnh hưởng/Rất quan trọng/ Rất thường xuyên: 4,21-5,00.

Nghiên cứu đã khảo sát trên 80 GVMN tại các trường mầm non trên địa bàn thành phố Huế với đặc điểm nhân khẩu học được trình bày ở bảng 1 bên dưới.

Bảng 1. Đặc điểm nhân khẩu học của khách thể nghiên cứu

Trình độ giáo viên			Thâm niên			
Đại học	Cao đẳng	Trung cấp	<5 năm	5 - 10 năm	11 - 15 năm	>15 năm
75	5	0	15	30	21	14

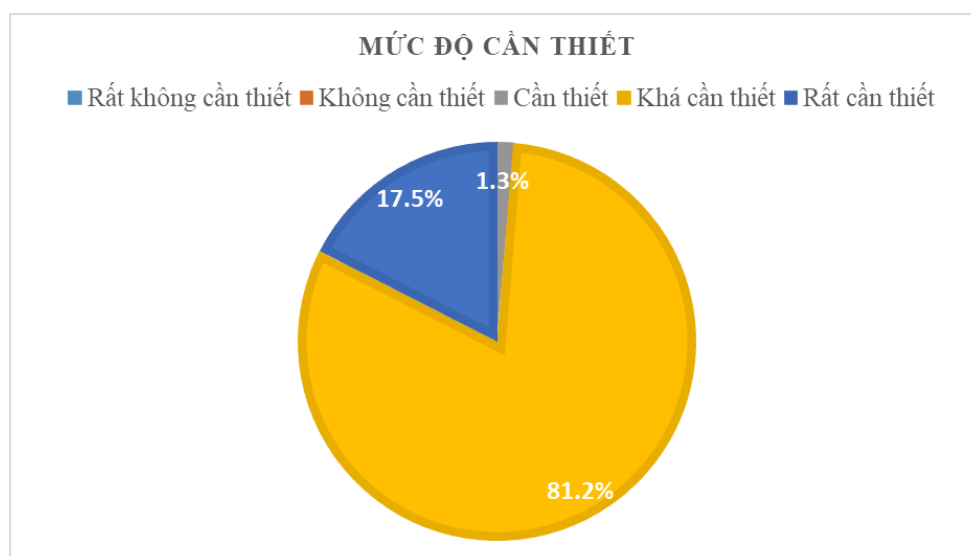
Tất cả giáo viên đều có trình độ chuyên môn nghiệp vụ vững vàng, 100% có trình độ đạt chuẩn theo Luật giáo dục hiện nay.

4. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

4.1. Nhận thức của giáo viên về vai trò của tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo

Chúng tôi tiến hành khảo sát nhận thức của GVMN về mức độ cần thiết của việc tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo và thu được kết quả như Hình 1.

Hình 1. Mức độ cần thiết của việc tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo

Thống kê từ biểu đồ cho thấy có sự đồng thuận gần như tuyệt đối về tính cấp thiết của việc tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo.

Cụ thể, 98,7% ý kiến đánh giá tích cực (khá cần thiết và rất cần thiết), trong đó 81,2% cho rằng hoạt động này "Khá cần thiết" và 17,5% đánh giá là "Rất cần thiết". Chỉ 1,3% đánh giá ở mức "Cần thiết" và không có ý kiến nào cho rằng hoạt động này không cần thiết.

Số liệu này minh chứng rằng các đối tượng được khảo sát nhận thức rất rõ vai trò then chốt của phương pháp thực hành, trải nghiệm đối với sự phát triển nhận thức của trẻ. Đây là cơ sở thực tiễn vững chắc để khẳng định việc đổi mới phương pháp giáo dục theo hướng này là hoàn toàn phù hợp và đáp ứng đúng nhu cầu thực tế trong GDMN hiện nay.

Chúng tôi tiếp tục tiến hành khảo sát trên 80 GVMN về vai trò của tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo và thu được kết quả ở bảng 2 như sau:

Bảng 2. Nhận thức của giáo viên về vai trò của tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo

STT	Nội dung	Số lượng/ Tỷ lệ (%)					ĐTB	ĐLC
		1	2	3	4	5		
1	Phát triển thể chất, trí tuệ và cảm xúc của trẻ	0 (0)	0 (0)	0 (0)	40 (50)	40 (50)	4,5	0,50
2	Trẻ học tốt qua việc thực hành, trải nghiệm với các trò chơi như xếp hình, phân loại đồ vật, thí nghiệm...	0 (0)	0 (0)	0 (0)	19 (23,7)	61 (76,3)	4,7	0,42
3	Phát triển tư duy logic, kỹ năng quan sát, tư duy phản biện và kỹ năng làm việc nhóm	0 (0)	0 (0)	0 (0)	44 (55)	36 (45)	4,4	0,50
4	Củng cố, mở rộng kiến thức, hình thành thái độ tích cực cho trẻ	0 (0)	0 (0)	0 (0)	49 (61,3)	31 (38,7)	4,3	0,49
5	Tạo cơ hội cho trẻ học hỏi từ thực tiễn, khám phá thế giới xung quanh	0 (0)	0 (0)	0 (0)	35 (43,7)	45 (56,3)	4,5	0,49
6	Khơi gợi hứng thú và phát triển tính chủ động ở trẻ	0 (0)	0 (0)	0 (0)	47 (58,7)	33 (41,3)	4,4	0,49
7	Gắn kết môi trường tự nhiên và xã hội, lý thuyết và thực hành	0 (0)	0 (0)	0 (0)	44 (55)	36 (45)	4,4	0,50

Ghi chú: $1 \leq \text{ĐTB} \leq 5$; 1: Hoàn toàn không quan trọng, 2: Không quan trọng, 3: Quan trọng, 4: Khá quan trọng, 5: Rất quan trọng.

Số liệu ở bảng 2 cho thấy sự đồng thuận tuyệt đối của GVMN về vai trò của hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm đối với sự phát triển của trẻ. ĐTB ở tất cả các nội dung đều đạt mức rất cao, dao động từ 4,3 đến 4,7, với ĐLC từ 0,42 đến 0,50, chứng tỏ ý kiến có độ tập trung cao và nhất quán.

Đáng chú ý, nội dung "Trẻ học tốt qua việc thực hành, trải nghiệm..." có ĐTB cao nhất (4,7) cùng độ lệch chuẩn thấp nhất (0,42). Điều này khẳng định giáo viên nhận thức sâu sắc rằng phương pháp "học qua làm" là con đường tối ưu nhất để phát triển tư duy logic.

Đáng chú ý, bảng số liệu cho thấy 100% ý kiến đều nằm ở mức độ 4 (Đồng ý) và 5 (Hoàn toàn đồng ý), hoàn toàn không có các ý kiến trung lập hoặc trái chiều. Kết quả thực nghiệm này là minh chứng rõ nét cho thấy tư duy sư phạm của GVMN đã bắt kịp với xu hướng giáo dục hiện đại, tạo nền tảng lý luận và thực tiễn vững chắc cho việc triển khai các biện pháp giáo dục tiếp theo.

4.2. Thực trạng nội dung các hoạt động vui chơi được giáo viên mầm non sử dụng nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo

Nhằm làm rõ hơn cơ sở thực tiễn trong việc tổ chức các hoạt động phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo, bảng 3 dưới đây trình bày cụ thể các nội dung được GVMN tổ chức nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo.

Bảng 3. Nội dung hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo

STT	Nội dung	Số lượng/ Tỷ lệ (%)					ĐTB	ĐLC
		1	2	3	4	5		
1	Trò chơi xây dựng, lắp ghép, sáng tạo	0 (0)	0 (0)	12 (15)	17 (21,3)	51 (63,7)	4,4	0,74
2	Trò chơi phân loại, so sánh, sắp xếp theo quy luật	0 (0)	0 (0)	10 (12,5)	41 (51,3)	29 (36,2)	4,2	0,66
3	Trò chơi giải quyết vấn đề như giải đố bằng câu hỏi	0 (0)	0 (0)	8 (10)	29 (36,3)	43 (53,7)	4,4	0,67
4	Trò chơi vận động kết hợp tư duy logic (ai nhanh hơn, đi tìm kho báu,...)	0 (0)	0 (0)	12 (15)	31 (38,7)	37 (46,3)	4,3	0,72
5	Hoạt động thực hành trải nghiệm (nấu ăn, bán hàng,...)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)	52 (65)	26 (32,5)	4,3	0,51

Ghi chú: $1 \leq \text{ĐTB} \leq 5$; 1: Không thường xuyên, 2: Ít thường xuyên, 3: Bình thường, 4: Thường xuyên, 5: Rất thường xuyên.

Thống kê tại Bảng 3 cho thấy tần suất tổ chức các hoạt động vui chơi trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic đạt mức rất cao, với ĐTB dao động từ 4,2 đến 4,4 và không ghi nhận ý kiến ở mức không hoặc ít thường xuyên. Đáng chú ý, nhóm trò chơi mang tính kiến tạo và tư duy biện giải (Nội dung 1 và 3) đều đạt ĐTB cao nhất là 4,4; trong đó, "Trò chơi xây dựng, lắp ghép" có tỷ lệ thực hiện ở mức "Rất thường xuyên" chiếm 63,7%. Kết quả này cho thấy sự phù hợp giữa phương pháp sư phạm và đặc điểm tâm lý lứa tuổi, khi giáo viên ưu tiên các hoạt động tương tác trực quan sinh động.

Xét về độ phân tán dữ liệu, "Hoạt động thực hành trải nghiệm" (Nội dung 5) thể hiện tính ổn định cao nhất với độ lệch chuẩn thấp nhất (0,51), cho thấy sự triển khai đồng đều và chuẩn mực giữa các giáo viên trong đơn vị. Tuy nhiên, nội dung về phân loại và quy luật (Nội dung 2) có ĐTB thấp nhất (4,2), cho thấy các hoạt động đòi hỏi tư duy trừu tượng cao vẫn chưa được tổ chức với tần suất cao như các trò chơi vận động hoặc đóng vai. Nhìn chung, sự tập trung tuyệt đối của dữ liệu ở các mức độ tích cực (Mức 4 và 5) là minh chứng thực nghiệm khẳng định HDTN đã trở thành hoạt động chuyên môn vững chắc trong thực tiễn giảng dạy.

4.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm

Bảng 4. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm

STT	Yếu tố ảnh hưởng	Số lượng/ Tỷ lệ (%)	ĐTB	ĐLC
-----	------------------	---------------------	-----	-----

		1	2	3	4	5		
1	Đặc điểm lứa tuổi trẻ	0 (0)	0 (0)	12 (15)	18 (22,5)	50 (62,5)	4,4	0,74
2	Môi trường tổ chức hoạt động	0 (0)	0 (0)	11 (13,7)	40 (50)	29 (36,3)	4,2	0,67
3	Kiến thức, phương pháp của giáo viên	0 (0)	0 (0)	10 (12,5)	26 (32,5)	44 (55)	4,4	0,70
4	Công cụ và tài liệu hỗ trợ	0 (0)	0 (0)	12 (15)	33 (41,3)	35 (43,7)	4,2	0,71
5	Thời gian và cách phân bổ hoạt động	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)	52 (65)	27 (33,7)	4,3	0,49
6	Sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường	0 (0)	0 (0)	0 (0)	62 (77,5)	18 (22,5)	4,2	0,42

Ghi chú: $1 \leq \text{ĐTB} \leq 5$; 1: Hoàn toàn ảnh hưởng, 2: Không ảnh hưởng, 3: Trung lập, 4: Ảnh hưởng, 5: Rất ảnh hưởng.

Qua kết quả khảo sát ở bảng 4 cho thấy tất cả các yếu tố đều có tác động mạnh mẽ đến hiệu quả phát triển tư duy logic cho trẻ, với ĐTB ở mức cao (từ 4,2 đến 4,4). Trong đó, hai yếu tố được đa số GVMN cho là ảnh hưởng nhiều nhất, là "Đặc điểm lứa tuổi trẻ" và "Kiến thức, phương pháp của giáo viên". Điều này khẳng định quan điểm sư phạm rằng mọi tác động giáo dục đều phải xuất phát từ nền tảng nhận thức thực tế của trẻ. Tương tự, năng lực sư phạm của giáo viên cũng đóng vai trò tiên quyết trong việc định hướng và tổ chức hoạt động vui chơi sao cho đạt hiệu quả tối ưu.

Bên cạnh các yếu tố được xem là ảnh hưởng nhất đến phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm, nhóm yếu tố về điều kiện thực hiện (môi trường, công cụ, thời gian) và sự phối hợp giáo dục cũng được đánh giá rất cao với ĐTB từ 4,2 đến 4,3. Trong đó, yếu tố "Sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường" (ĐTB = 4,2, DLC = 0,42), phản ánh sự đồng thuận và nhất quán cao nhất trong quan điểm của giáo viên. Từ số liệu khảo sát trên, có thể nhận định rằng quá trình phát triển tư duy logic cho trẻ là sự cộng hưởng của một hệ thống các tác động đa chiều. Do đó, để tối ưu hóa hiệu quả giáo dục, nhà trường cần triển khai đồng bộ các giải pháp: vừa chuẩn hóa phương pháp sư phạm dựa trên đặc điểm trẻ, vừa đầu tư cơ sở vật chất và thiết lập cơ chế phối hợp chặt chẽ với phụ huynh, đảm bảo sự thống nhất giữa môi trường giáo dục tại trường và tại nhà.

Khi khảo sát trên 80 GVMN về những thuận lợi và rào cản mà GVMN gặp phải trong quá trình tổ chức HĐTN nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo, kết quả cho thấy rằng đa số GVMN đều nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của HĐTN trong việc phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo (ĐTB = 4.38) và nhận được sự đồng thuận, hỗ trợ tích cực từ phía phụ huynh cũng như ban giám hiệu về mặt chủ trương và cơ sở vật chất. Đây là nền tảng quan trọng giúp tạo ra một môi trường giáo dục thống nhất, cho phép trẻ được tiếp cận với các vật liệu thực tế và không gian trải nghiệm đa dạng, từ đó kích thích khả năng quan sát và hình thành các thao tác tư duy của trẻ.

Tuy nhiên, thực trạng triển khai vẫn còn gặp những khó khăn về thời gian và số lượng trẻ trong một lớp quá đông (ĐTB = 4.16), điều này gây trở ngại cho việc theo sát tiến trình tư duy cá nhân của từng trẻ. Đáng chú ý, năng lực thiết kế các tình huống trải nghiệm có chiều sâu nhằm khai thác tối đa tính logic (như phân loại, suy luận quy luật) vẫn còn hạn chế, dẫn đến việc tổ chức đôi khi còn mang tính hình thức hoặc nặng về vui chơi thuần túy. Những thuận lợi và khó khăn này cho thấy, để phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo một cách hiệu quả thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm, cần có những định hướng sư phạm phù hợp.

4.4. Định hướng phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo thông qua các hoạt động vui

chơi theo hướng trải nghiệm

4.4.1. Nâng cao nhận thức của giáo viên về phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm

Nhà trường cần xây dựng kế hoạch tổ chức các buổi tập huấn và hội thảo chuyên đề định kỳ nhằm nâng cao năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non trong việc tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm. Nội dung các buổi tập huấn nên tập trung vào việc nâng cao nhận thức và kỹ năng thiết kế, tổ chức các trò chơi mang tính khám phá, suy luận và giải quyết vấn đề – những yếu tố có vai trò quan trọng trong việc phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo. Bên cạnh đó, GVMN cần chủ động trong việc tự học, tìm hiểu tài liệu chuyên môn, tham gia các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ và tích cực học hỏi kinh nghiệm từ đồng nghiệp. Nhà trường cũng nên khuyến khích và tạo điều kiện để giáo viên chia sẻ, trao đổi kinh nghiệm thông qua các buổi sinh hoạt chuyên môn định kỳ, nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động vui chơi và đáp ứng tốt hơn yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non hiện nay.

4.4.2. Thiết kế trò chơi trải nghiệm mang tính logic

Giáo viên cần thiết kế đa dạng các loại trò chơi tích hợp yếu tố trải nghiệm và tư duy logic, nhằm đáp ứng đặc điểm phát triển tư duy trực quan – hành động của trẻ mẫu giáo. Các trò chơi cần phù hợp với độ tuổi, khả năng nhận thức, hứng thú và mức độ phát triển ngôn ngữ – tư duy của trẻ, đồng thời tạo điều kiện cho trẻ được học thông qua chơi một cách tự nhiên và hiệu quả.

Ví dụ: Trò chơi xây dựng, lắp ghép, sáng tạo: Phát triển tư duy không gian, khả năng lập kế hoạch, giải quyết vấn đề kỹ thuật đơn giản, và phát huy tính sáng tạo cá nhân.

+ Nội dung: Trẻ sử dụng các vật liệu mở như khối gỗ, lego, que kem, ống hút, hộp giấy... để xây dựng các mô hình theo chủ đề hoặc theo trí tưởng tượng.

+ Cách thực hiện: Giáo viên đưa ra một đề bài mở như “Hãy xây một ngôi nhà cho các con vật”, “Thiết kế một công viên mini” hoặc “Xây cây cầu bắc qua sông”. Trẻ tự lựa chọn vật liệu, lên ý tưởng và bắt tay thực hiện. Trong quá trình chơi, giáo viên quan sát và đặt các câu hỏi gợi mở như: “Vì sao con chọn miếng này?”, “Cây cầu có đứng vững không?”, “Làm sao để ngôi nhà có cửa sổ?”...

4.4.3. Xây dựng môi trường đa dạng cho trẻ chơi nhằm phát triển tư duy logic theo hướng trải nghiệm

Việc xây dựng môi trường giáo dục nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo cần được thực hiện đồng bộ trên cả phương diện không gian vật chất và tinh thần. Về mặt không gian vật chất, nhà trường và giáo viên cần tạo điều kiện cho trẻ được vui chơi trong các môi trường đa dạng như sân chơi ngoài trời, khu vườn, công viên gần trường... nhằm giúp trẻ có cơ hội tiếp xúc với thế giới xung quanh thông qua những tình huống thực tế mang tính trải nghiệm. Đồng thời, cần trang bị đầy đủ các loại đồ dùng, đồ chơi mang tính giáo dục nhằm hỗ trợ phát triển tư duy logic như bộ xếp hình, bảng phân loại, thẻ so sánh, trò chơi giải đố,... Việc bố trí các thiết bị, học liệu trong lớp học cần đảm bảo tính khoa học, hợp lý và thuận tiện, tạo điều kiện cho trẻ dễ dàng quan sát, lựa chọn và sử dụng một cách chủ động. Bên cạnh đó, môi trường tinh thần cũng giữ vai trò thiết yếu trong việc thúc đẩy sự phát triển tư duy của trẻ. Giáo viên cần xây dựng bầu không khí học tập tích cực, cởi mở, khuyến khích sự tham gia chủ động, sáng tạo của trẻ, đồng thời tôn trọng ý tưởng cá nhân và kịp thời ghi nhận những nỗ lực cũng như tiến bộ của từng trẻ. Môi trường thân thiện và hỗ trợ như vậy sẽ góp phần nuôi dưỡng tư duy độc lập, khả năng giải quyết vấn đề và tinh thần học hỏi suốt đời ngay từ những năm đầu đời của trẻ.

4.4.4. Phối hợp giữa Nhà trường, giáo viên và gia đình để tổ chức các hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm cho trẻ nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ

Nhà trường và giáo viên cần thông báo kịp thời đến phụ huynh về các kế hoạch tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm có mục tiêu phát triển tư duy logic cho trẻ. Việc thông tin rõ ràng giúp gia đình nắm được nội dung, mục đích hoạt động và chuẩn bị tham gia cùng trẻ.

Trong quá trình tổ chức, cần tạo điều kiện để phụ huynh trực tiếp tham gia vào các hoạt động trải nghiệm cùng trẻ tại trường, qua đó hiểu rõ hơn về phương pháp giáo dục và có thể áp dụng tại nhà. Nhà trường có thể tổ chức các hoạt động như “Ngày hội gia đình cùng chơi”, “Thử thách logic cuối tuần”. để tăng cường sự gắn kết.

Bên cạnh đó, giáo viên cần hướng dẫn phụ huynh cách tổ chức các trò chơi đơn giản tại nhà như trò chơi phân loại, giải đố, sắp xếp theo quy luật... với nguyên vật liệu dễ kiếm, phù hợp với điều kiện thực tế. Việc cung cấp tài liệu, học liệu hoặc tài nguyên trực tuyến hỗ trợ cho phụ huynh cũng rất cần thiết.

Đặc biệt, nhà trường cần tổ chức các buổi họp chuyên đề, tọa đàm dành cho phụ huynh về vai trò của tư duy logic và cách phát triển tư duy cho trẻ qua hoạt động vui chơi. Cuối cùng, cần thiết lập cơ chế trao đổi, đánh giá thường xuyên giữa giáo viên và gia đình để theo dõi tiến trình phát triển của trẻ, điều chỉnh hoạt động phù hợp.

5. Kết luận

Nghiên cứu khẳng định hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm là phương thức tối ưu để phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo, phù hợp với triết lý "học qua làm". Kết quả khảo sát 80 giáo viên tại thành phố Huế cho thấy sự đồng thuận cao về tính cấp thiết của vấn đề này. Giáo viên nhận thức rõ vai trò then chốt của trải nghiệm thực tế, tuy nhiên quá trình triển khai vẫn gặp rào cản về sĩ số lớp và năng lực thiết kế các tình huống logic chuyên sâu.

Hai yếu tố ảnh hưởng nhất đến việc tổ chức hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển tư duy logic cho trẻ mẫu giáo là đặc điểm lứa tuổi của trẻ và năng lực sư phạm của giáo viên. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất các định hướng nhằm nâng cao hiệu quả việc phát triển tư duy logic cho trẻ thông qua hoạt động vui chơi theo hướng trải nghiệm: nâng cao kỹ năng thiết kế trò chơi, đa dạng hóa môi trường trải nghiệm và tăng cường cơ chế phối hợp giữa nhà trường với gia đình.

Mặc dù đóng góp những dữ liệu thực tiễn giá trị, nghiên cứu còn hạn chế về quy mô mẫu và chủ yếu chỉ sử dụng phương pháp định lượng. Trong tương lai, việc kết hợp phỏng vấn sâu và mở rộng địa bàn khảo sát ngoài phạm vi thành phố Huế là cần thiết để có cái nhìn toàn diện và khách quan hơn về vấn đề này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Okonji, M. O. (1974). The Development of Logical Thinking in Preschool Zambian Children: Classification. *The Journal of Genetic Psychology*, 125(1), 247-255.
2. Phan Dũng (2010). Tư duy logic, biện chứng và hệ thống. NXB Trẻ.
3. Abd Rahim, S. N. F., Badzis, M., & Abdul Rahman, N. S. N. (2020, December). How do children experience nature at preschool? A preliminary study. In 4th UUM International Qualitative Research Conference (QRC 2020), December 2020 (pp. 135-147).
4. Ernst, J., & Burcak, F. (2019). Young children's contributions to sustainability: The influence of nature play on curiosity, executive function skills, creative thinking, and resilience. *Sustainability*, 11(15), 4212.
5. Kolb, D. A. (2014). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. FT Press.
6. Amalia, E. (2022). Experiential Learning in Kindergarten. *European Proceedings of Educational Sciences* (p.687).
7. Lin, S. Y., Chien, S. Y., Hsiao, C. L., Hsia, C. H., & Chao, K. M. (2020). Enhancing computational thinking capability of preschool children by game-based smart toys. *Electronic Commerce*

Research and Applications, 44, 101011.

8. Varman, S. D., Cliff, D. P., Jones, R. A., Hammersley, M. L., Zhang, Z., Charlton, K., & Kelly, B. (2021). Experiential learning interventions and healthy eating outcomes in children: a systematic literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(20), 10824.

9. Varman, S. D., Jones, R. A., Kelly, B., Hammersley, M. L., Parrish, A. M., Stanley, R., & Cliff, D. P. (2023). The effect of experiential learning interventions on physical activity outcomes in children: A systematic review. *Plos one*, 18(11), e0294987.

10. Nguyễn, T. N. T. (2022). Một số biện pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển khả năng phán đoán và suy luận của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. *Tạp chí Giáo dục*, 22(11), 21-26

11. Đặng, T.N.P., &cs. (2021). Tổng quan nghiên cứu về phát triển ngôn ngữ mạch lạc cho trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động trải nghiệm. *Tạp chí khoa học giáo dục Việt Nam*, số 45, tháng 9/2021

12. Huong, L. T. T. (2024). *Education of Science for Preschool Children through Experiential Approach*. East African Scholars Publisher, Kenya.

13. Phan, T. N. (2024). Kỹ năng tư duy phản biện của trẻ 5-6 tuổi: Một nghiên cứu tổng quan. *Tạp chí Giáo dục*, 1-5.

14. Hoàng Thị Phương và cộng sự (2021). *Tổ chức hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho trẻ ở trường mầm non*. Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.

15. Nhi, T. V. (2018) rèn luyện kỹ năng sử dụng sơ đồ cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi qua hoạt động khám phá khoa học *Tạp chí Khoa học và Giáo dục, Trường Đại học Sư phạm Huế* ISSN 1859-1612, Số 03(47)/2018: tr. 135-144

16. Nguyễn Thị Hương (2023) “Biện pháp phát triển một số thao tác tư duy logic cho trẻ 5-6 tuổi qua hoạt động làm quen với toán”, *trường Đại học Tân Trào*, [tr 46-51].

17. Bùi, T. G. H., & Võ, T. N. L. (2023). Vận dụng quy trình thiết kế kỹ thuật của Stone-Macdonald trong tổ chức hoạt động khám phá khoa học theo định hướng giáo dục STEM cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. *Tạp chí Giáo dục*, 25-30.